

BEDNY KOMUNISMU

AKTIVITA: TŘÍDNÍ MUZEUM

Anotace:	Díky autentickým dobovým předmětům si žáci v rámci aktivity na konkrétních příkladech ukážou, jak komunistický režim ovlivňoval každodenní realitu v Československu. Aktivita žáky motivuje k zájmu o historické předměty v jejich okolí a o vyprávění pamětníků. Seznamuje je s problematikou (ne)spolehlivosti paměti.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: člověk a jeho svět (1. stupeň ZŠ), jazyk a jazyková komunikace, člověk a společnost OV: jazykové vzdělávání a komunikace, společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VDO (ŽS), VMEGS OV: OVDS
Klíčové kompetence:	ZV a GV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské OV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	10+
Cíle:	Žáci: <ul style="list-style-type: none"> ▪ přiměřeně svému věku dokážou vysvětlit, jakým způsobem zasahovala komunistická propaganda do běžných aktivit každého jednotlivce ▪ vlastními slovy formulují, k čemu sloužily předkládané dobové předměty ▪ dokážou diskutovat o každodenním životě v komunistickém Československu a (ne)spolehlivosti paměti
Délka:	45 min
Pomůcky:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Předměty z Bedny komunismu ▪ PRACOVNÍ LIST pro každou skupinu ▪ INFORMAČNÍ TEXT ▪ OTÁZKY A ODPOVĚDI ▪ tabule/flipchart ▪ psací potřeby
Postup:	Aktivitě předchází projekce některého z doporučených filmů ke konkrétní Bedně komunismu.

Film je možné zhlédnout i jako domácí úkol.

1. Na úvod hodiny se žáků ptáme: Co vás napadne, když se řekne „propaganda za komunismu? Vyzveme žáky, aby řekli jakékoliv asociace anebo termíny, které je napadnou. Nemusí je hned vysvětlit. Jejich postřehy zapisujeme na tabuli/flipchart.

Poznámka: Pokud jsou žáci v reakcích zdrženliví, je možné na tabuli či flipchart napsat jeden z následujících výroků a zeptat se, co se jim při jeho čtení vybaví, co si o něm myslí, co je k výroku napadá.

„Sověťští pionýři v boji za mír.“

„Sovětský svaz: země, kde zítra znamená již včera.“

„Budu žáky vychovávat v duchu marxisticko-leninského světového názoru.“

„Ať žije 1. máj!“

2. Žáky podle velikosti třídy rozdělíme do skupin po 3–5. Skupiny se podívají na obsah bedny a každá si vybere tři předměty (nebo i více). Do každé skupiny rozdáme **PRACOVNÍ LIST** a necháme žákům na jeho vyplnění několik minut.
3. Skupiny postupně obejdeme a s otázkami ohledně předmětů jim pomůžeme. Můžeme jim rozdat vytištěný a rozstříhaný **INFORMAČNÍ TEXT** s vysvětlením k jednotlivým dobovým materiálům. Každá skupinka tak dostane vysvětlení toho předmětu, který si vybrala.
4. Mluvčí skupiny následně před třídou prezentují předmět (nebo více předmětů – podle toho, kolik zbývá času), který by podle členů skupiny měli spolužáci a spolužačky znát. Nejprve se však zeptají třídy, jestli někdo ze spolužáků a spolužaček neví, o co se jedná a k čemu byl předmět používán. Vysvětlují, co si o předmětu původně mysleli, co z něj vyčetli a co je na něm zaujalo.
5. Následně shrneme, co za předměty bylo během hodiny možné vidět. Zdůrazníme, že i když jsou některé z představených věcí hravé a líbivé, je o nich potřeba přemýšlet v kontextu totalitního režimu. Zeptáme se žáků, jaké negativní emoce mohou při vzpomínkách na předměty z Bedny komunismu zažívat pamětníci? Návodem k diskusi o problematice paměti a vzpomínání mohou sloužit **OTÁZKY A ODPOVĚDI**, zabývající se ostalgií.
Poznámka: Pokud z časových důvodů nebylo možné před aktivitou pustit některý z doporučených filmů, je jej možné promítnout po ní, případně jeho zhlédnutí žákům zadat za dobrovolný domácí úkol. Po projekci se žáků ptáme, zda si všimli nějakých předmětů, které jsou přítomné v Bedně a o kterých si vyprávěli, a zda se ve filmu objevil nějaký předmět, který by se do bedny tematicky hodil.

Reflexe:

Reflexe probíhá formou řízené diskuze. Zeptáme se žáků, proč by se měly tyto archivní dokumenty a historické reálie připomínat? Co se na předmětech o komunistickém režimu v Československu naučili?

Doplňková aktivita:

Žáci ve skupinách mohou předvést krátkou scénku s předmětem. Pokud zbývá čas, je možné žáky vyzvat, aby vyprávěli příběh imaginární postavy z historie, ke které všechny předměty skupiny vztáhnou.

Můžeme vyzvat žáky, aby si předměty vyfotili a ukázali je doma. O tom, co se o nich dozvěděli od svých rodičů či prarodičů, povypráví na další hodině.

Poznámka:

Budeme rádi, pokud žáky vyzvete, aby našli podobné materiály ve svém okolí – zeptali se na ně

v rodině, v knihovně, zapátrali v místním archivu nebo kronice. Na další hodinu materiály přinesou, představí spolužákům a společně vyberou ty, které se ve třídě / ve školní chodbě / v knihovně vystaví. Velice uvítáme fotografie těchto „třídních“ nebo „nástěnných“ muzeí.

BEDNY KOMUNISMU

PRACOVNÍ LIST

O jaký předmět se jedná? Jak byste jej pojmenovali?

Co jste vyčetli z toho, jak vypadá?

Kdo předmět vytvořil? Za jakým účelem?

K čemu předmět sloužil? Kdo ho používal?